

ORĘDOWNIK**URZĘDOWY**

Adres: Drukarnia
Centralna, Śrem.

powiatu śremskiego.

Telefony:
nr. 110 i 120.

Prenumerata: miesięcznie 2,20 zł. Cena pojedynczego numeru 30 g. Ogłoszenia: 20 g. za wiersz nonparelowy 1 łamowy lub jego miejsce.

Wychodzi w środy i soboty. Wydawca: Drukarnia Centralna w Śremie. Odpowiedzialni: za dział urzędowy — podpisujący za dział nieurzędowy: Eryk Średzki w Śremie.

Dział urzędowy.

W sprawie składania oszczędności.

Jednym z powodów szczególnego zubożenia społeczeństwa, jest zanik zmysłu oszczędnościowego który przed wojną światową był z wysokim rozbu-dzony.

Jeżeli dotychczas od gromadzenia oszczędności wstrzymywała obawa chwiejności naszej waluty, to obecnie po ustawowym definitywnym ustaleniu wartości złotego, powód ten odpadł i wszystkie zakłady finansowe dają gwarancję pewności wkładek oszczędnościowych.

Czyż nie jest oczywistą stratą trzymanie obcych walut bezprocentowo w schowkach, które niejednokrotnie padają ofiarą pożaru lub innych wypadków?

A przecież bez znaczniejszego uszczerbku dla siebie i rodziny można dość do pewnego kapitału przez składanie chociażby najmniejszych kwot które po pewnym czasie możnaby użyć czy to na ulepszenie gospodarstwa, czy też na zakupno maszyn, czy w końcu na poratowanie zdrowia lub przyjsście z pomocą członkom rodziny.

Wysiłek oszczędzającego będzie jeszcze skuteczniejszy jeżeli pocznie on działać w pewnej grupie osób które chcą podobny cel osiągnąć. Wtenczas mogło by powstać koło oszczędzających.

Jakież mogą być koła oszczędzające? Wyliczyć by je było nie sposób. Ogranicza się dla przykładu, do wymienienia paru.

Marzeniem dzieci i młodzieży jest posiadanie na własność roweru, aparatu radjowego, odbywanie wycieczek po kraju, zobaczenie morza lub gór. Są to wszystko przyjemności kosztowne i niedostępne dla niezamożnych. Zawiazujący koło winien wyzyskać wielką sprężynę działania, tkwiącą w młodej duszy, a mianowicie gorące pragnienie posiadania pewnej rzeczy lub zaspokojenie potrzeby tak szlachetnej, nap., jak zwiedzenie rodzinnego kraju.

Trzeba więc założyć odpowiedni koło, nap., przyszłych rowerzystów, lub turystów, wyliczyć w jakim czasie i w jaki sposób niezbędna kwota może być uciulana, ułożyć odpowiedni regulamin, wybrać skarbniką (inkasenta) dla zbierania oszczędności w umówionych terminach i składania w miejscowej lub powiatowej kasie oszczędności.

Wśród dorastającej młodzieży męskiej do pomyslenia jest nap., założenie koła przyszłych rekrutów, którzy postawili sobie za cel składanie swych oszczędności do czasu wstąpienia do wojska. W czasie odbywania powinności wojskowej każdy uczeń koła mógłby mieć do swej dyspozycji zaszczędzoną sumę.

Kasa oszczędności mogłaby w zupełności zastąpić rodzinę lub krewnych, przesyłając co pewien okres żołnierzowi kwoty pieniężne stosownie do jego życzenia.

Możnaby z powodzeniem urządzić koło pątników wśród osób, pragnących odbyć pielgrzymkę do miejsc cudami słynąciami.

Zapobiegliwi ojcowie rodzin, dbając o przyszłość swych córek, mogliby być zorganizowani w koło ciulaczy posagów, przyczem oszczędzanie na ten cel powinoby się zaczynać od przyścia na świat niemowlęcia.

Ludzie nie mający pewności jak rodzina lub krewni oddadzą im ostatnią posługę, a mający odpowiednie życzenia, powinni się zorganizować przy pomocy kasy oszczędności w koło pogrzebowe.

Na tem się ograniczam w wylczeniu przykładów. Zdaje mi się, że są one życiowe, a więc możliwe do wykonania.

Podniosę jeszcze jedną zaletę kół oszczędzających, które rozpowszechniają się u nas narazie dopiero w formie szkolnych kas oszczędności. Dzięki tym kołom oszczędzanie nabiera charakteru społecznego, akcja oszczędnościowa przybiera formy organizacyjne, planowe, a zatem może się ona okazać daleko skuteczniejszą od oszczędzania indywidualnego, jak to ma miejsce obecnie.

Zwracam się przeto do osób dobrej woli, a w szczególności do Wielebnego Duchowieństwa jakoteż do PP. Naczytelni z prośbą o poświęcenie tej doniosłej sprawie swej uwagi i pracy w kierunku propagandy.

Wszelkie oszczędności, począwszy już od 1 złotego przyjmuje Powiatowa Kasa Oszczędności w Śremie jako instytucja powiatowa z bezpieczeństwem pupilarnem, gwarantująca składki całym swym majątkiem.

Powiatowa Kasa Oszczędności w Śremie wypłaca:

- 1) za dziennym wypowiedzeniem 5⁰/₁₀₀
- 2) za miesięcznym " 7⁰/₁₀₀
- 3) za półrocznym " 9⁰/₁₀₀

Przewodniczący Kuratorjum Pow. Kasy Oszczędności
L. dz. 1965/27. Wilczek.

Wojewódzki clearing pracy Nr. 31.

Wolne miejsca:

w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy i Ekspozyturach.

P. U. P. P. Poznań: 1 fryzjer 1 stolarz, 1 kołodziej na korpusy powozowe.

P. U. P. P. Bydgoszcz: 3 sługi na wieś, 1 parobek do gospod., 1 technik budowlany, 2 elektrymonterów, 2 blacharzy, 3 instalatorów na centralne ogrzewanie, 2 tokarzy armaturowych, 1 kowal na wyjazd, 1 kołodziej na wyjazd.

P. U. P. P. Ostrów: 2 chłopaków do bydła, 2 parobków, 2 blacharzy, 5 sług dom. kobiet na wieś.

Ekspoz. Gniezno: 13 sług na wiosk, 3 formiarczy w żel.

Eksp. Chodzież: 3 pomoc. stolarskich, 1 pomoc. obówniczy, 4 parobków, 3 służące do miasta, 20 dziewczyn do fabryki fajansu.

Ekspoz. Nowy-Tomyśl: 1 drewniakarz, do wyrobu drewniaków, 100 pracowników do kultur leśnych do Sierakowa. Warunki jak podano w Woj. clearingu pracy Nr. 21.

Ekspoz. Leszno: 1 ślusarz budowlany, 1 kołodziej, 1 bednarz, 2 kuśnierzy, 2 obuwników, 2 krawców, 1 piekarz, 1 szwajcar, 2 początk. bufetowe, 19 służących do gosp., 8 parobków do gosp., 200 robotników leśnych, 1 pomoc. fryzjerski, 3 stolarzy młodszych wynadrodzenie: 15,— zł na tydzień i całe utrzymanie.

Wolne miejsca dla terminatorów.

P. U. P. P. Poznań: 1 uczeń stolarski.

Eksp. Chodzież: 1 uczeń blacharski.

Eksp. Leszno: 3 uczni kowalskich, 2 stolarskich, 1 obuwniczy, 1 piekarski, 1 do drogerji, 1 szwajcarski.

Poszukują pracy: W Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy i ich Ekspozyturach.

P. U. P. P. Poznań: 11 ślusarzy, 7 kowali, 3 tokarzy w żel., 2 mechaników, 4 elektrotechn., 1 heblarz, 5 blacharzy, 3 instalatorów, 5 stolarzy, 2 frezerów, 7 kołodziejów, 5 cieśli, 2 murarzy, 4 malarzy, 1 dekarz, 3 tapicerów, 9 siodlarzy, 1 sztukator, 6 obuwników, 6 krawców, 5 drukarzy, 2 intrologatorów, 5 gastro-nomów, 1 kucharz, 7 piekarzy, 2 cukierników, 4 szoferów, 1 garncarzy, 1 srebnik, 2 ogrodników, 1 młynarz, 1 kuśnierz, 1 lakiernik, 170 rob. niewykw., 1 wykwalifik. lokaj samotny w średnim wieku, 62 ksiązkowych, 40 biuralistów, 184 handlowców, 1 techn. maszyn., 4 nauczycieli, 8 urzęd. gospod., 2 organistów, 6 artystów operow., 1 technik dentyst., 1 wermistrz papier., 1 inżynier leśny, 1 radiotelegrafista, 1 kapelmistrz, 1 inżynier, 1 mistrz tkacki, 2 muzyków, 1 malarz artysta, 2 leśników, 22 inwal. woj. c. p. do lżejszych prac, 91 biuralistek, 48 ekspedjentek, 4 wychowawczyni.

P. U. P. P. Bydgoszcz: 34 ślusarzy, 12 kowali, 4 formiarczy, 4 maszynistów, 6 mechaników, 3 tokarzy, 4 palaczy, 2 monterów, 5 szoferów, 2 pilnikarzy, 4 murarzy, 5 malarzy, 2 dekarzy, 2 cieśli, 6 stolarzy, 6 kołodziejów, 5 pilarzy, 3 koszykarzy, 9 szewców, 6 steperek, 3 siodlarzy, 1 tapicer, 1 intrologator, 3 nakładaczk, 13 rzeźników, 12 piekarzy, 3 młynarzy, 15 krawców, 5 krawczyń, 2 czapkarzy, 14 stróży, 6 portjerów, 12 domowych, 3 woźnych, 6 ogrodowych, 1 sanitariusz, 4 nakładaczk, 19 oficj. rolnych, 2 nauczycieli, 2 nauczycielki, 3 techników,

53 biuralistów, 31 biuralistek, 56 handlowców, 13 ekspedjentek, 45 innych umysłowych, 13 sług żeńsk., 4 inw. woj. c. p., 16 inw. woj. l. p., 168 robotnic, 412 robotników niewyk.

P. U. P. P. Ostrów: 80 ślusarzy, 8 murarzy, 1 dekarz, 19 kołodziejów, 3 rzeźników, 2 ogrodników, 7 biuralistek, 1 mistrz ceglarski, 1 inw. woj. c. p. biurowy, 7 tokarzy w żel., 5 cieśli, 2 tapicerów, 4 siodlarzy, 767 robotn. niewykw., 1 nauczyciel, 17 p. handl., 1 zegarmistrz, 70 ślusarzy, 3 malarzy, 26 stolarzy, 1 piekarz, 25 robotników niewykw., 34 biuralistów, 1 inżynier, 1 sanitariusz, 2 inw. woj. c. p. rob.,

Eksp. Gniezno: 3 górników 1 maszynista, 7 ślusarzy masz., 4 kowali, 2 palaczy masz., 1 rzeźbiarz w kam., 1 murarz, 2 dekarzy, 2 malarzy, 1 tapicer, 2 cieśli, 1 stolarz, 2 kołodziejów, 1 powroźnik, 1 siodlarz, 9 obuwników, 3 stęperki, 6 piekarzy, 1 cukiernik, 1 rzeźnik, 1 mydlarz, 2 pom. gastronom., 4 krawców, 4 krawcowe, 3 ogrodników, 2 nakł. druk., 1 kierown. młyna, 1 kierow. drukarni, 1 b. naczelnik stacji, 1 asystent kol. Pań., 1 b. dozorca więzienia, 1 merkmistrz obówn., 1 inżynier, 1 nauczyciel, 1 nauczycielka, 6 b. posterunkowych, 2 strażn. celnych, 1 stenograf, 2 stenotypistki, 3 ksiązkowych sił męsk., 6 ksiązkowych sił żeń., 3 handlowców, 1 kasjer, 1 kasjerka, 1 inkasent, 10 biuralistów, 23 biuralistki, 1 wolontariusz, 1 drogerzyska, 1 destylator, 1 podrużający, 1 magazynier, 1 urzęd. gosp., 1 bufetowa, 28 pomocn. handlowych, 148 robotn. niewykw., 74 robotnic niewykw., 4 robotników młodoc., 5 robotnic młodoc., 5 sług żeńsk. do miasta, 2 inw. woj. c. poszk., 2 inw. woj. lżej poszk.

Eksp. Inowrocław: 1 hutnik szkła, 12 ślusarzy, 3 kowali, 1 tokarz, 1 kołodziej, 1 elektrotechnik, 1 cieśla, 1 garncarz, 3 stolarzy, 3 kołodziejów, 1 zecer, 1 lakiernik, 2 rzeźników, 1 piekarz, 11 biuralistów, 1 bankowiec, 5 księgowych, 1 zbożowiec, 3 urzęd. gospodar., 4 pom. handl., 1 inkasent, 1 destylator, 2 strażników pogr., 1 podróżujący, 1 wermistrz, 2 kasjerki, 2 ksiązkowe, 1 stenotypistka, 3 robotnice niewykw., 57 robotników niewykw.

Eksp. Chodzież: 3 ślusarzy z tych jeden szofer, 4 kowali, 1 maszynista, 2 cieśli, 1 malarz do fabryki porcelany, 1 piekarz, 1 rzeźnik, 108 robotn. niewykw., 3 służące do miasta, 11 biuralistów, 1 zbożowiec, 1 ekspedjentka, 1 urzędnik gospod., 1 inwalida woj. l. p. (biurowy).

Eksp. Nowy-Tomyśl: 1 kowal, 2 ślusarzy, 1 kierownik parowozu, 4 palaczy, 1 cieśla, 1 kołodziej, 1 siodlarz-tapicer, 1 młynarz, 1 leśnik, 1 nauczyciel 2 biuralistów, 1 biuralistka, 1 woźny, 1 pracownik graficzny, 1 pracowniczka graficzna, 1 kierownik fabryki płatków ziemniaczanych, 2 robotnice, 67 robotn. niewykw.

Eksp. Leszno: 3 kowali, 4 ślusarzy, 3 szoferów, 3 murarzy, 1 malarz, 3 stolarzy, 1 kuśnierz, 2 piekarzy, 2 młynarzy, 3 urzęd. gospod., 4 ogrodników, 5 leśników, 8 biuralistów, 5 biuralistek, 2 ekspedjentów, 2 ekspedjentki, 1 woźny, 1 nauczyciel szkoły powszechnej, 67 robotn. niekwalifikow., 16 robotnic niekw. 3 inw. woj. c. p.

Eksp. Kępno: 4 górników, 7 ślusarzy, 3 kowali, 1 brukarz, 1 szachmistrz, 2 techników budowlanych, 1 tapicer, 1 drukarz maszynista, 1 intrologator, 1 destylator, 1 rzeźnik, 1 nadszwajcar, 1 urzędnik gospodarczy 2 leśników, 2 zbożowców, 1 sekretarz podatkowy, 8 biurowych, 1 biuralistka, 11 robotnic niewykw., 102 robotników niewykw., 4 inw. woj. c. poszkodowanych, 1 inw. wojen. lżej poszkod.

Poszukują miejsc nauki:

P. U. P. P. Poznań: 2 elektryków, 1 uczeń mechanik, 1 uczeń kupiecki 1 introligatorski.

Poznań, dnia 10-go listopada 1927 r.

Za Wojewodę:

Jaworski.

wz. Naczelnika Wydziału Pracy i Opieki Społecznej.

Powyższe podają do wiadomości.

Śrem, dnia 18. XI. 27 r.

Starosta
Wilczek.

L. dz. 10516/27-4.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o emigracji. (Dokończenie.)

Art. 31. Jeżeli kaucja ulegnie zmniejszeniu, przedsiębiorstwo obowiązane jest uzupełnić kaucję do pierwotnej wysokości najdalej w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia wezwania pod rygorem natychmiastowego cofnięcia koncesji.

Art. 32. Urzędowi Emigracyjnemu służy prawo zaspokajania pretensyj emigrantów, wynikające z naruszenia przez przedsiębiorstwo postanowień artykułów 39, 44 i 45 z kaucji, złożonych stosownie do postanowień artykułów 28 i 29 niniejszego rozporządzenia.

Art. 33. Pełnomocnicy, kierownicy oddziałów i inni pracownicy przedsiębiorstwa mogą otrzymywać jedynie stałe, wyrażone w określonej sumie wynagrodzenie.

Wszelkie kontrakty, uzależniające wysokość wynagrodzenia od liczby zawartych z emigrantami umów, obrotu przedsiębiorstwa, wyników jego działalności i t. p. są wzbronione.

Nie mogą być angażowani w charakterze pełnomocników, kierowników oddziałów lub innych pracowników przedsiębiorstwa.

1) posłowie i senatorowie;

2) osoby, zatrudnione w służbie państwowej lub samorządowej, duchowieństwo wszystkich wyznań;

3) właściciele lub zarządcy banków i kantorów wymiany pieniędzy, przedsiębiorstw ekspedycyjnych oraz wszelkiego rodzaju biur komisowych lub informacyjnych do spraw prywatnych, jako też właściciele lub zarządcy restauracji, kawiarni, koteli i domów noclegowych oraz członkowie ich rodzin wspólnie z nimi mieszkający.

Adwokaci, obrońcy sądowi oraz lekarze mogą być zatrudniani przez przedsiębiorstwa okrętowe wyłącznie w zakresie swego zawodu.

Art. 34. Zabronione jest pracownikom przedsiębiorstwa wykonywać czynności swe służbowe poza lokalem biurowym, z wyjątkiem czynności, które z natury rzeczy w lokalu biurowym wykonywane być nie mogą.

Pracownicy przedsiębiorstwa, przyjmujący emigrantów w portach wsiadanie i przeznaczenia oraz konwojący transport, winni posiadać znajomość języka polskiego, mieć specjalne oznaki łatwo dostrzegalne oraz legitymacje służbowe.

Art. 35. Na żądanie Urzędu Emigracyjnego, który decyduje w danym wypadku według swobodnego swego uznania, pełnomocnik przedsiębiorstwa oraz kierownik oddziału winni być odwołani.

Urząd Emigracyjny może zabronić przedsiębiorstwu zatrudniać tych pracowników w jakimkolwiek bądź charakterze na terytorjum Rzeczypospolitej.

Art. 36. Przedsiębiorstwo winno przy uzyskaniu koncesji przedstawić Urzędowi Emigracyjnemu imienny wykaz wszystkich swych pracowników ze szczegółowym podaniem czynności każdego z nich.

Zmiany personelu winny być podane do wiadomości Urzędu Emigracyjnego najdalej w ciągu ośmiu dni.

Art. 37. Poza księgami, które w myśl odnosnych ustaw obowiązane są prowadzić przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, każde przedsiębiorstwo, posiadające koncesję na przewóz emigrantów, obowiązane jest prowadzić, na żądanie Urzędu Emigracyjnego, księgi specjalne, uzewnętrzniające bieg interesów przedsiębiorstwa na terytorjum Rzeczypospolitej.

Książki te zarówno jak i korespondencja winny być przechowywane przez przedsiębiorstwo na terytorjum Rzeczypospolitej w ciągu lat pięciu od daty ostatniego wpisu, względnie otrzymania lub wystosowania pisma.

Urzędowi Emigracyjnemu przysługuje prawo dokonywania kontroli wszystkich ksiąg i korespondencji przedsiębiorstwa.

Bliższe przepisy dotyczące księgowości i prowadzenia korespondencji przez przedsiębiorstwo wydane będą przez Urząd Emigracyjny.

Art. 38. Przedsiębiorstwo przewozowe uskutecznić może przewóz emigranta jedynie na podstawie pisemnej umowy przewozowej.

Umowa przewozowa winna być spisywana w języku polskim w trzech egzemplarzach, z których jeden zostaje w aktach przedsiębiorstwa przewozowego, drugi doręcza się emigrantowi, a trzeci przed końcem każdego miesiąca, winien być składany do Urzędu Emigracyjnego.

Umowa przewozowa winna być doręczona emigrantowi bezpośrednio po uiszczeniu przewidzianej taryfą ceny karty okrętowej.

Umowa może być zawierana jedynie z osobami, które posiadają zaświadczenie, o którym mowa w artykule 6 niniejszego rozporządzenia.

W umowie należy zastrzec, że na żądanie emigranta przedsiębiorstwo winno się poddać co do sporów, wynikających z wykonania umowy, rozstrzygnięciu polubownemu konsulów polskich z granicą zgodnie z punktem 2 artykułu 18 ustawy z dnia 11 listopada 1924 r. o organizacji konsulatów i o czynnościach konsulów (Dz. U. R. P. № 103 poz. 944.)

Szczególne przepisy, dotyczące formy, treści i sposobu zawierania umowy, wydane będą przez Urząd Emigracyjny.

Art. 39. Do obowiązków przedsiębiorcy należy:
a) przewiezienie emigranta i jego bagażu z miejsca do miejsca, oznaczonych w umowie przewozowej.

b) dostarczenie emigrantowi mieszkania i dostatecznego utrzymania w ciągu trwania podróży i w czasie przerw tej podróży;

c) zapewnienie bezpłatny pomocy lekarskiej w ciągu trwania podróży oraz ponoszenia kosztów pogrzebu w razie śmierci emigranta podczas podróży;

d) ubezpieczenie w jednym z towarzystw ubezpieczeniowych polskich, na warunkach ustalonych w akcie koncesyjnym, emigranta od wypadku i bagażu od utraty i uszkodzenia.

Art. 40. Zabronione jest przedsiębiorcy:

a) zawierać bez zgody Urzędu Emigracyjnego umowy z emigrantami, na mocy których emigrant zobowiązuje się należność lub część należności za przejazd uiszczyć pracą podczas przejazdu lub po przybyciu na miejsce przeznaczenia;

b) zawierać umowy z emigrantami wbrew przepisom niedopuszczającym te kategorię emigrantów do krajów przeznaczenia;

c) wymagać jakichkolwiek bądź opłat dodatkowych, ponad taryfę, za korzystanie z kolei i innych środków komunikacji i t. p.;

d) wymagać od emigranta posług osobistych;

Wszelkie postanowienia umów z emigrantami zwalniające przedsiębiorstwo od wykonania jakiegokolwiek z obowiązków jego, w niniejszym rozporządzeniu wymienionych, lub organiczynie jego odpowiedzialność, są nieważne.

Art. 41. Taryfy oraz zmiany taryf winny być przedstawione do zatwierdzenia Urzędowi Emigracyjnemu w terminie co najmniej 14-dniowym przed zamierzonym wprowadzeniem w życie.

Wszelkie zmiany taryf nie obowiązują emigrantów, którzy umowy transportowe zawarli przed wprowadzeniem zatwierdzonej zmiany, chyba że zmiana miała na celu obniżenie taryfy.

Przedsiębiorstwo nie może udzielać redukcji cen, zatwierdzonych przez Urząd Emigracyjny, poszczególnym emigrantom lub grupom emigrantów oraz bezpłatnie przewozić emigrantów, o ile nie posiada na to specjalnego zezwolenia Urzędu Emigracyjnego.

Ceny kart okrętowych winny być podane do wiadomości emigrantów przez wywieszenie cennika na widocznych miejscach w lokalach biurowych przedsiębiorstwa.

Art. 42. Statek przeznaczony do transportu emigrantów winien być odpowiednio do podróży przygotowany.

Polskie władze portowe, jak również dyplomatyczne i konsularne oraz radca spraw emigracyjnych w Gdańsku uprawnione są do sprawdzania stanu statku i jego przygotowania do podróży.

Art. 43. Przy urządzaniu transportów zbiorowych do portów wsiadania zarówno komunikacji pośredniej, jak i bezpośredniej przedsiębiorstwo winno stosować się do warunków określonych przez Urząd Emigracyjny.

Do każdego, udającego się koleją do portów, transportu emigrantów przedsiębiorstwo obowiązane jest wyznaczyć konwojenta.

Koszta utrzymania i mieszkania emigranta od chwili stawienia się w jego w miejscu i czasie wskazanych w zawiadomieniu przedsiębiorstwa, albo w braku osobnego zawiadomienia w ciągu ośmiu dni poprzedzających termin odejścia statku, oznaczony w umowie, aż do chwili faktycznego odejścia statku, ponosi przedsiębiorstwo.

Art. 44. Jeżeli wskutek choroby lub jakichkolwiek innych uznanych przez Urząd Emigracyjny za ważne powodów, niezależnych od emigranta, emigrant przed rozpoczęciem podróży odstępuje od zewartej umowy przewozowej, przedsiębiorstwo obowiązane będzie zwrócić emigrantowi wpłacone za przejazd pieniądze bez wszelkich potrąceń. Obowiązek ten obciąża przedsiębiorstwo w stosunku do spadkobierców emigranta w razie jego śmierci przed rozpoczęciem podróży.

W innych wypadkach odstąpienia emigranta od umowy przed rozpoczęciem podróży przedsiębiorstwo zwraca emigrantowi wpłacone za przejazd pieniądze, po potrąceniu 5% ceny karty okrętowej lub 10% wpłaconego zadatku za kartę okrętową.

Jeżeli emigrant odstąpi od umowy w czasie podróży przedsiębiorstwo zwraca emigrantowi wpłacone za przejazd pieniądze, po potrąceniu kosztów odbytej podróży według taryfy. Obowiązek ten obciąża przedsiębiorstwo w stosunku do spadkobierców emigranta w razie śmierci jego w czasie podróży.

W razie gdyby osoby, z którymi została na mocy niniejszego rozporządzenia zawarta przez przedsiębiorstwo umowa przewozowa, nie zostały dopuszczone do wylądowania w kraju przeznaczenia z jakichkolwiek bądź powodów, względnie zostały zwrócone z drogi, przedsiębiorstwo obowiązane będzie bezpłatnie odwieść osoby te do miejsca zamieszkania oraz zwrócić im wpłacone za przejazd pieniądze. Ten sam obowiązek obciąża przedsiębiorstwo w stosunku do członków rodziny emigranta, o ile wskutek śmierci głowy rodziny lub niedopuszczenia go do imigracji zechcą oni wrócić do Polski.

Warunki przewozu powrotnego nie mogą być gorsze od warunków pierwotnego transportu.

Art. 45. W razie opóźnienia, trwającego dłużej niż siedem dni, odjazdu statku z portu załadowania emigrantowi wolno jest żądać rozwiązania umowy przewozowej i zwrotu wpłaconych pieniędzy.

Prócz tego przedsiębiorstwo winno uiszczyć emigrantowi koszty przejazdu do portu i zpowrotem oraz koszty utrzymania podczas tych przejazdów.

Nie przesądza to jednak prawa emigranta do żądania zwrotu strat, które mogły wyniknąć dla niego wskutek opóźnienia wyjazdu statku.

Jeżeli emigrant zmuszony będzie zatrzymać się w jednym z portów pośrednich podróży, z powodu awarii lub z powodu kwarantanny, wtedy kosztą żywienia emigranta, a w razie potrzeby i pomieszczenia ponosi przedsiębiorstwo.

Jeżeli statek okazał się niezdatny do dalszej podróży, albo z powodu uszkodzenia zatrzymuje się dłużej niż piętnaście dni, wówczas przedsiębiorstwo winno zawieść emigrantów do miejsca przeznaczenia innym statkiem bez jakichkolwiek bądź dopłat.

Art. 46. Urząd Emigracyjny uprawniony jest do wydania zarządzeń przedsiębiorstwom przewozowym, aby emigranci niebyli dopuszczani na pokład dopóki nie będą poddani badaniom lekarskim, a bagaż ich zdezynfekowany.

Art. 47. Celem sprawowania przez Urząd Emigracyjny kontroli i nadzaru nad ściśle wykonywaniem obowiązków przedsiębiorstwa wobec emigrantów podczas przewozu ich drogą lądową i morską przedsiębiorstwo winno udzielać delegatom Urzędu Emigracyjnego bezpłatnego przejazdu przy transportach emigrantów, wpłacać dla tychże delegatów, do Urzędu Emigracyjnego djety, obliczone według norm i zasad przesługujących urzędnikom państwowym VI st. sł. przy podróżach zagranicznych, za cały czas trwania tych delegacji, niemniej jednak jak za dni czarnaście, oraz udzielać im bezpłatnego przejazdu powrotnego drogą morską, jako też uiszczać koszty przejazdu takiego drogą lądową.

Ilość delegacji na koszt przedsiębiorstwa, czas trwania poszczególnych delegacji oraz inne bliższe przepisy i warunki tych delegacji, ustali, dla po-

szczególnych przedsiębiorstwach, rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 48. Każdy statek wiozący emigrantów winien mieć wśród obsługi co najmniej 1 tłumacza, władającego językiem polskim w słowie i piśmie.

Napisy, dotyczące podróży III klasy i międzypokładowych winny być umieszczone także i w języku polskim.

Art. 49. Przedstawiciele dyplomatyczni i konsularni Rzeczypospolitej Polskiej, radcowie do spraw emigracyjnych oraz zastępcy tych radców, bądź osoby, bądź przez zastępców, tudzież delegaci Urzędu Emigracyjnego mają prawo dokonywania na pokładach statków wywiadów z emigrantami, badań na miejscu warunków przewozu przyjmowania zażaleń oraz interwenjowania w sprawach emigrantów u władz portowych, u zarządców przedsiębiorstwa i u kapitana statku.

Art. 50. Przedsiębiorstwo, posiadające koncesję na przewóz emigrantów winno, na żądanie przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą, przewozić bezpłatnie lub za zniżoną opłatą do Polski obywateli polskich, pozostających bezśrodków do życia.

Normy dla poszczególnych przedsiębiorstw w tym względzie oznaczone będą przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Blższe przepisy co do sposobu wykorzystywania przez przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne przysługujących im na mocy artykułu niniejszego uprawnień w stosunku do poszczególnych przedsiębiorstw, wydane będą przez Ministrów Spraw Zagranicznych oraz Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Rozdział VI.

O osadnictwie.

Art. 51. Wербowanie na osadnictwo do jakiegokolwiek kraju poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, jest niedozwolone.

Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych oraz Ministrem Spraw Zagranicznych może jednak, na wniosek Urzędu Emigracyjnego, zezwolić na zaangażowanie w określonym terminie, do pewnego kraju, pewniej ściśle określonej liczby osadników, na warunkach w zezwoleniu określonych, o ile zapewniona im będzie opieka, tak pod względem higienicznym, jak materialnym i moralnym w kraju osadniczym.

Art. 52. W wypadkach udzielenia wyjątkowych na angażowanie osadników zezwoleń, o których mowa w ustępie drugim art. 51, Minister Pracy i Opieki Społecznej określi warunki podróży zwerbowanych osadników oraz ustali formę i rozmiary odpowiedzialności materialnej strony angażującej.

Warunki i rozmiar ulg, z jakich w tych wypadkach, korzystać będą werbowani osadnicy przy przejazdach koleją w granicach Rzeczypospolitej Polskiej - ustali rozporządzeniem Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Rozdział VII.

O najmowaniu robotników do pracy zagranicę.

Art. 53. Najmowanie robotników polskich do pracy zagranicę skuteczniiane być może tylko po uzyskaniu i w granicach specjalnego zezwolenia Urzędu Emigracyjnego, określającego kraj, do którego będą robotnicy najęci, zawód i liczbę robotników, którzy mogą być zakontraktowani, obszar, na którym najmowanie może się odbywać oraz czas, na jaki zezwolenie zostało wydane.

Art. 54. Zbiorowe zapotrzebowanie pracodawców zagranicznych winno być zaopatrzone zawśiadaniem władzy kompetentnej kraju, do którego robotników się najmuje, stwierdzającym, że wszystkie podane w zapotrzebowaniu dane zgodne są z istotnym stanem rzeczy.

W zapotrzebowaniu wskazać należy nazwisko pracodawcy lub jego przedstawiciela, osobę upoważnioną do podpisywania umowy najmu, przyjmowania robotników w Polsce i na miejscu przeznaczenia oraz warunki pracy.

Art. 55. Najmowanie robotników przez pracodawców cudzoziemskich lub ich przedstawicieli odbywać się może tylko za pośrednictwem państwowych urzędów pośrednictwa pracy lub komunalnych urzędów pośrednictwa pracy w województwie śląskim, według instrukcyj wydawanych przez Urząd Emigracyjny.

Art. 56. Każdy robotnik otrzymuje przed wyjazdem umowę o pracę, sporządzoną w języku polskim oraz w języku pracodawcy.

Umowa o pracę zawierać powinna:

- 1) nazwisko i miejsce zamieszkania pracodawcy,
- 2) miejsce i rodzaj przedsiębiorstwa, w którym robotnik będzie zatrudniony,
- 3) Imię i nazwisko, rok urodzenia, gminę w której robotnik jest zapisany do ksiąg ludności jako stały jej mieszkaniec, względnie gminę jego przynależności i ostatnie jego miejsce zamieszkania,
- 4) czynności, które mają być wykonywane przez robotnika,
- 5) oznaczenie czasu trwania umowy najmu,
- 6) wypadki i warunki rozwiązania umowy przed upływem terminu,
- 7) oznaczenie liczby godzin pracy dziennej, przerw oraz dni świątecznych,
- 8) oznaczenie płacy dziennej, ewentualnie miesięcznej, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, świadczeń w naturze, terminów wypłat i wynagrodzenia za roboty akordowe,
- 9) zobowiązania pracodawcy w razie choroby, wypadków nieszczęśliwych lub śmierci robotnika,
- 10) warunki przejazdu robotnika na miejsce pracy i powrotu do kraju,
- 11) gwarancję, że robotnicy nie są najęci z powodu strajku lub lokautu w przedsiębiorstwach i że robotnicy korzystać będą conajmniej z tych samych warunków pracy co robotnicy tych samych zawodów i kwalifikacyj w kraju imigracyjnym,
- 12) oznaczenie organów powołanych do rozstrzygania sporów pomiędzy pracodawcą, a robotnikiem, wynikłych z powodu wykonywania umowy o pracę.

Wzór umowy o pracę podlega każdorazowo zatwierdzeniu przez Urząd Emigracyjny w trybie który ustalony zostanie rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 57. Zakontraktowani robotnicy otrzymują ulgi przy przejazdach koleją w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

Warunki udzielania ulg i rozmiar ich przy przejazdach koleją ustali rozporządzeniem Ministra Komunikacji wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Rozdział VIII.

Postanowie karne.

Art. 58. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) z chęci przysporzenia zysku sobie lub innej osobie—będzie karany więzieniem do sześciu miesięcy oraz grzywną do 1.000 zł.

Art. 59. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) celem spowodowania lub podtrzymania w większych rozmiarach emigracji do pewnych krajów—będzie karany więzieniem do sześciu miesięcy oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 60. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) wbrew rozporządzeniom, wydanym na podstawie artykułu 4 niniejszego rozporządzenia, będzie karany więzieniem do sześciu miesięcy oraz grzywną do 1.000 zł.

Jeżeli czynu oznaczonego w ustępie pierwszym dopuszczono się z chęci zysku, winny będzie karany więzieniem do dwóch lat oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 61. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) przez fałszywe przedstawienia lub przez jakiegokolwiek inne podstępne działania—będzie karany więzieniem do dwóch lat oraz grzywną do 4.000 zł.

Jeżeli czynu oznaczonego w ustępie pierwszym dopuszczono się z chęci zysku, winny będzie karany więzieniem do trzech lat oraz grzywną do 5.000 zł.

Art. 62. Winny udzielania nieprawdziwych wiadomości o stosunkach w państwach obcych pod względem koniunktury emigracyjnej—będzie karany więzieniem do roku oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 63. Winny bezprawnego werbowania osadników, bądź angażowania robotników poza granice Rzeczypospolitej Polskiej—będzie karany więzieniem do dwóch lat oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 64. Winny przewozu emigrantów lub zawarcia umowy przewozowej (art. 38) bez uzyskania koncesji lub zezwolenia, przewidzianych w artykule 25, będzie karany więzieniem do roku oraz grzywną do 5.000 zł.

Art. 65. Winny naruszenia postanowień zawartych w artykułach 8 ustępy pierwszy i piąty, 29 ustęp drugi, 33, 34, 36, ustęp drugi, 37 ustępy pierwszy i drugi, 38 ustępy pierwszy, drugi, trzeci, czwarty i piąty, 39, 40 ustęp pierwszy, 41, 42 ustęp pierwszy 43, 44 ustępy czwarty i piąty, 45 ustępy czwarty i piąty, 48, 56 ustępy pierwszy i drugi oraz przepisów wydanych na mocy artykułów 37 ustęp czwarty 38 ustęp szósty, jako też zarządzeń wspomnianych w artykułach 46, 51 ustęp drugi i 52 ustęp pierwszy jak również winny zawarcia umowy przewozowej wbrew przepisom wydanym na mocy artykułu 4 — będzie karany aresztem do sześciu tygodni lub grzywną do 2.000 zł., albo obu temi karami łącznie.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągania grzywny-karę zastępczego aresztu, według szluszego uznania jednak nie ponad cztery tygodnie.

Art. 66. Postanowienie karne niniejszego rozporządzenia nie wyklucza ukarania według surowszych przepisów innych ustaw karnych, o ile dany czyn przepisy te równocześnie narusza.

Art. 67. W razie niemożności ściągania grzywien, orzeczonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, grzywny potrącane będą z kaucyj, o ile orzeczono jej względem osób, za których działalność złożono w myśl artykułów 28 i 29 kaucje.

Art. 68. Wykrywanie przestępstw, przewidzianych w artykułach 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64 i 65 łącznie z przeprowadzaniem dochodzeń w tych sprawach, wchodzi a zakres czynności władz emigracyjnych, niezależnie od uprawnień policji państwowej.

Inne władze, czy to państwowe, czy samorządowe ich organa, obowiązane są udzielać w tym względzie organom emigracyjnym pomocy, a gdyby one same natrafiły na ślad popełnienia przestępstwa obowiązane są donieść o tem władzom emigracyjnym, niezależnie od obowiązku zawiadomienia policji państwowej.

Art. 69. Organami, powołanymi do rozpoznawania spraw o przestępstwa, wymienione w artykułach 58, 59, 60, 61, 62, 63 i 64 niniejszego rozporządzenia, są sądy.

Orzekanie kar za przestępstwa, przewidziane w artykule 65, należy do władz administracyjnych I instancji.

Ukarany przez władzę administracyjną może w ciągu dni siedmiu od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce władzy, która orzeczenie wydała, żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi wedle przepisów postępowania obowiązujących i I instancji sądowej.

Wyrok sądu okręgowego wydany w drugiej instancji jest prawomocny.

Na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego 1877 r. stosuje się przepisy o policyjnych mandatach karnych.

Art. 70. W sprawach o przestępstwa przewidziane w artykule 65, o ile rozstrzyga je sąd powiatowy (pokoju), prawo popierania oskarżenia przed tym sądem służy niezależnie od innych organów państwowych również przedstawicielowi Urzędu Emigracyjnego.

Art. 71. Na obszarze mocy obowiązującej ustawy karnej 1852 r. wprowadza się następujące postanowienia:

- 1) zamiast więzienia orzeka się ścisły areszt;
- 2) czyny zagrożone ścisłym aresztem są występkami;
- 3) odwołanie można wnieść niezależnie od postanowień § 283 p. k.

Art. 72. Skazanie za występki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu na karę pozbawienia wolności nie niższą niż sześć miesięcy połączone jest:

1) na obszarze mocy obowiązującej kodeksu karnego z roku 1903 z pozbawieniem praw przewidzianem w artykule 30 k. k.

2) na obszarze mocy obowiązującej ustawy karnej z roku 1852 — ze skutkami następującymi w wypadku skazania za zbrodnię.

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu karnego z roku 1871 przy skazaniu za występki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu można orzec utratę obywatelskich praw honorowych na zasadach § 32 k. k.

Art. 73. Odpisy wyroków sądowych, względnie orzeczeń władz administracyjnych w sprawach o naruszeniu postanowień niniejszego rozporządzenia winny być przesyłane Urzędowi Emigracyjnemu celem wydania w razie potrzeby właściwych zarządzeń.

Ro z d z i a ł IX.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 74. Członkowie Państwowej Rady Emigracyjnej, utworzonej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1925 r. o utworzeniu Państwowej Rady Emigracyjnej (Dz. U. R. P. № 76, poz. 535) pełnią swe obowiązki do końca kadencji w tymże rozporządzeniu ustalonej.

Art. 75. Koncesje na sprzedaż biletów emigrantom, wydane przedsiębiorstwom okrętowym przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują swą moc do dnia 31 grudnia 1927 roku.

Art. 76. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w stosunku zaś do orzecnictwa karnego — Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 77. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 2 miesiące po ogłoszeniu.

Jednocześnie tracą moc wszelkie przepisy sprzeczne z postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

W szczególności tracą moc art. 265 k. k. z 1903 r., ustawa z 21 stycznia 1897 r., zawierająca postanowienia karne odnośnie do trudnienia się sprawami wychodźstwa (ausrt. Dz. P. P. № 27) ustawa z 9 czerwca 1897 r. o wychodźstwie (Dz. Ust. Rzeszy niem. str. 463) oraz ustawa z dnia 4 listopada 1920 r. w przedmiocie uregulowania spraw dobrowolnej oraz przymusowej imigracji ludności (Dz. U. R. P. № 108, poz. 707).

Prezydent Rzeczypospolitej: I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: K. Bartel

Minister Spraw Wewnętrznych: Sławoj Składkowski

Minister Spraw Zagranicznych: August Zaleski

Minister Skarbu: G. Czechowicz

Minister Sprawiedliwości: A. Meysztowicz

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn.:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: K. Niezabytowski

Minister Przemysłu i Handlu: E. Kwiatkowski

Minister Komunikacji: Romocki

Minister Robót Publicznych: Moraczewski

Minister Pracy i Opieki Społecznej: Dr. Jurkiewicz

Minister Reform Rolnych: Witold Staniewicz

Minister Poczty i Telegrafów: Bogusław Miedziński.

Rozporządzenie policyjne.

Dotyczące stawiania furmanek, powózek na rynku i przyległych ulicach.

Na zasadzie § 5. i § 6. Ustawy z dnia 11 marca 1850 r. o zarządzie policyjnym oraz §§ 143 i 144 Ustawy z dnia 30 lipca 1883 r. postanawia się za zgodą Magistratu co następuje:

§ 1.

Zakazuje się podczas Niedzieli i świąt pozostawiania koni oraz wszelkich powózek na rynku i w przyległych ulicach.

§ 2.

Miejsce postojowe dla wszelkich wozów, powózek wskazuje się na tak zwanym rynku przed miejskim, około wiatraka Drzewieckiego. Ew. inne miejsce postojowe za opłatą 1 zł, miesięcznie wskazuje Magistrat.

§ 3.

Wykroczenie przeciwko przepisom niniejszego rozporządzenia karane będzie w myśl ustawy z dn. 11 marca 1850 r.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze ma moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Bnin, dnia 14 listopada 1927 r.

Urząd Policyjny
W. Flens.

Dział nieurzędowy.

Inspektorat Szkolny Śrem.

Tak jak w latach poprzednich także i w roku bieżącym udziela się PP. Nauczycielom zezwolenia na rozsprzedzać w szkołach nalepek na dzień 27-go grudnia jako rocznicę powstania Wielkopolskiego. Cena nalepki wynosić będzie 20 groszy. Fundusz zebrany z tej akcji, przeznaczony jest na „Inwalidzki Dom Pracy”.

Doceniając doniosłość tej akcji, uprasza się gorąco PP. Nauczycieli o poparcie zamierzeń Związku Inwalidów.

Śrem, dnia 19 listopada 1927.

SURDYK, insp. szkolny.

Inspektorat Szkolny Śrem.

PP. Nauczyciele(ki) których legitymacje służbowe z końcem bieżącego roku tracą ważność z powodu braku miejsca na prolongatę na rok następny, zechcą nadesłać najdalej do 6 grudnia b. r. wnioski o wystawienie nowej legitymacji z dołączeniem fotografii i po 1,20 zł kosztów manipul. Zainteresowani pp. nauczyciele(ki) zechcą zastosować się ściśle do wyznaczonego terminu, gdyż wniosków spóźnionych Kuratorjum stanowczo nie uwzględni w bieżącym lecz dopiero w przyszłym roku kalendarzowym.

Celem przedłużenia legitymacji służbowych na rok 1928 przez Inspektorat Szkolny zechcą pp. nauczyciele(ki) nadesłać swe legitymacje do Inspektoratu Szkolnego w czasie od 15 do 20 grudnia.

Śrem, dnia 24. listopada 1927.

SURDYK, insp. szkolny.

Inspektorat Szkolny Śrem.

Rada Szkolna Okręgowa Poznańska na posiedzeniu w dniu 30. września b. r. uchwaliła wdrożyć energiczną akcję przeciw potęgającym się objawom zdziczenia wśród młodzieży i w tym celu zaproponowała między innymi:

- a) odbywanie zebrań rodzicielskich poświęconych tej kwestji, przynajmniej dwa razy w roku,
 - b) wyzyskanie całej surowości przepisów szkolnych przeciwko wybrykom młodzieży oraz ostrzeżenie młodzieży w tej mierze na wstępie każdego roku szkolnego i
 - c) gruntowne przedyskutowanie w gronach nauczycielskich przynajmniej raz do roku sposobów przeprowadzania tej akcji,
 - d) roczne sprawozdanie każdej szkoły ze środków użytych i wyników osiągniętych.
- Podając powyższe do wiadomości — poleca się:
- 1) poruszać na zebraniach rodzicielskich temat zdziczenia młodzieży jedynie tam, gdzie stosunki miejscowe istotnie tego wymagają;
 - 2) przeciwko wybrykom młodzieży szkolnej należy występować z całą surowością w porozumieniu z Radą szkolną miejscową, o ile wybryki te są objawami zdziczenia;
 - 3) wskazane w punkcie d) sprawozdanie złączyć ze sprawozdaniem rocznym ze stanu szkoły.

Śrem, dnia 24. listopada 1927.

SURDYK, insp. szkolny.

Inspektorat Szkolny Śrem.

PP. Nauczycielom(kom) 5-tego rejonu płatniczego podaje się do wiadomości, że płatnikiem tego rejonu jest od 1-go grudnia b. r. kierownik szkoły p. Jan Szwed w Bninie.

Śrem, dnia 24. listopada 1927.

SURDYK, insp. szkolny.

We wtorek dnia 29 go listopada 1927 r.

o godz. 11 przed południem sprzedam

w Brodnicy

najwięcej dającemu za gotówkę

200 centr. cukrówki.

Zbiórka 15 minut przed licytacją obok Zakrzewskiego.

Talarczyk

komornik sądowy.

**Karty
wizytowe**

wykonuje

Drukarnia Centralna w Śreowie.

**Zeszyty
szkolne**

wykonuje
i ma stale
na składzie

**DRUKARNIA
CENTRALNA
w ŚREMIE.**